

כדורגל

הנשיא ואני

עד משחק גמר הגביע, אומו סיימו מכבי תל-אביב ומכבי חיפה בתוצאה תיקו 0:0, ועל זה מכבי שניצחה על הפועל תל-אביב בשיעור 1:0, כותב שייע גלזר:

רק ראיתי את נשיא המדינה בא ליצי-טדיון ברמת-גן, הייתי בטוח שניקח את הגביע. למה? למה שהוא רגיל לתת את הגביע רק לי. עמנו בשורה והנשיא בא אלי עם שלישי: "זה גלזר המפורסם!" אמר לו השלישי, "מחזאות הכפיים שאתה שומע, לא מכונות אליך אלא אליו." אבל הנשיא לא נעלב, ולקח אותי שאכיר לו את השחקנים. פתאום הוא בא להחליף שמות. שיגע אותי, בחיי, אני חושב כל הזמן איך לקחת את הגביע, והוא בא לי פתאום בלהחליף את השמות. עם השם שלי לא היתה בעייה. עוד בי משחק נגד רוסיה החלפתי, כידוע, את ה שם מגזרו לגלזר. אבל היו גם שחקנים

ולפני הסוף נפל יחד אתי. אבל זה היה התענוג. מה אתם יודעים?! במגרש הזה לא הרימו אותי כבר משנת 1951.

שערוריות

נצחון או מוות

דבר כזה עוד לא היה. קהל פרוץ המס-תער על שופט כדורגל, מכה ומידה בו אנשים, מקרים של הכאת שופטים עלידי שחקנים, שחקנים מכים שחקנים, אילו הן תופעות מוכרות ובחלקן נפוצות. אולם מקרה, בו מתפרץ קהל ביתי לעבר שחקני קבוצתו וחובט בהם, טרם היה עד כה. השבוע זה קרה. בדקה 38' של המשחק, שנערך בין הכוח תל-אביב להפועל רמלה ברמלה, הסתער הקהל הרמלאי על המגרש והחל בהכאת שחקני הפועל. היה זה אחרי ששחקני הכוח הובילו ביתרון של 0:1 ר אחרי ששחקני הפועל החמיץ בויטת 11 מ'. "המשחק מכור!" שאג הקהל, שלא יכול היה לראות בהפסד קבוצתו. צופים קפצו מעל הגדרות ועלו למגרש. סדרנים עזבו את משמרתם והרימו אגרופים אף הם. אפילו חברי ההנהלה של הקבוצה הצטרפו למת-

נשיא המדינה עם שייע גלזר ומכונות מחזאות הכפיים

שלא היו ברוסיה והוא רצה שיחליפו את השמות לעברית. למה? אני לא יודע. מה יש, שרשטינסקי זה לא שם יפה?! קבענו פגישה לאחר המשחק, והתחלנו לשחק. הפתיחה היתה טובה שבבילינו, אבל אחר כך נאבד לנו הכוח. אמנם מכבי חיפה שלטו במרכז המגרש, אבל מבחינת הודמ ניות — אז לור היה יותר. כי למולנו גר שוני אינו שוער גדול והיציאות הפוזיות שלו נתנו לנו הרבה שאנסים.

פועל רמלה. האוהדים הסדרנים, והעס קנים הרימו ידיים. בן-ציון ריידר, מקשר הפועל רמלה, הוכה בידי חבר הנהלת קבו צת. כשהתנגד למכות והחזיר מהלומות, הועק העסקן את המשטרה. חולי לוי, מאמן הקבוצה, הוכה אף הוא. בחסות המשטרה ניצלו השחקנים מידי אוהדיהם, המשחק הופסק.

אלוהים, שמרני מדידי

להתפרצות זו? היו לכך כמה סיבות: מזה זמן נפוצו שמועות בקרב הקהל הרמלאי ששחקני הפועל, שמצבם בטבלת ליגה א' (מקום שביעי) אינו מסכנם ב" ירידה ואף אינו משאיר להם סיכוי לזכייה באליפות, מוכרים בכסף את המשחק לירי בים הזקוקים לנקודות. שמועות אלה הן חזקו לנוכח האשמות ההדדיות בין שחקני הקבוצה עצמם, אחרי שהמגינים האשימו את החלוצים כי אינם מבקיעים שערים במתכוון. הדברים הגיעו עד לידי כך, ש במשחק נגד הפועל רמלה נאלץ מאמן ה קבוצה להחליף חלוצים במגינים.

ככה היו צריכים להאריך את המשחק, ואת הפגישה עם הנשיא ועם הגביע דחינו. גלזר קליב. שבעת היה המשחק עם הפועל תל-אביב. הם עלו למשחק על בטוח, אחרי שבסבוב הראשון נצחו 0:3, והם רצים לאליפות. אבל בדרכי אין על- בטוח. המתחלה שלטנו במצב והמשחק היה שלנו. חלאלה החזיר אותנו לשחק באס- כולה הישנה של פסים צרפים, ומכיון ש כולם בארץ משחקים היום כדורגל מר- דני, זה בילבל אותם לגמרי.

כל הזמן כמעט ישבנו בשער, אבל הגולים לא נכנסו. אני לא יודע מה קרה לי בזמן האחרון. גולים קלים הם הולך לי להכניס. אבל לפני הסוף קיבלתי כדור עם הפנים להגנה, הסתובבתי ובעטתי מזהות קשה לשער. חודרובו היה הספיק לחסום. הוא רק הושיט את היד, והיא נכנסה יחד עם הכדור לשער. אני עפתי לאאווט. לא ידעתי מה אתי. רק כל הקהל באיצטדיון רץ אלי, והשופט היה צריך להפסיק את המשחק עד שיתורו למקומות.

כשהמשחק הסתיים, תפס אותי סדרן אחד והרים אותי ממצע המגרש עד חדרי הלי- בשה. כל השבוע הוא חוכב פריגידרים, כמו כלום. אבל אותי לא יכול היה לסחוב,

הצד הפסיכולוגי של הרצח באנטוורפן

מרדכי פוגל, 33, פרץ מדלת דירתו ברחובות, יצא לגינה, תפס טוריה, חזר במרוצה הביתה ופיצח בכמה מהלומות את גולגלתה של אמו החורגת. רצח מוזעזע זה, שאירע ביום ששי האחרון ברחובות, וזה לידעיה צנועה בלבד בעתונות. כעבור יום לא זכר אותו איש מהקוראים. אותה שעה המשיך מעשה רצח אחר, רצח היהלומן מייטלס, שבוצע בידי הסטודנט הישראלי שמעון לוריה באנטוורפן הרחוקה שבבלגיה, להעסיק את העתונות ולסקרן את קוראי החדשות מדי יום ביומו. היתחסותם השונה של קוראי החדשות ועורכיהן כלפי שני מקרי רצח אלה נבעה לא רק בשל הצורה האכזרית של הרצח בבלגיה, עובדת היותו של הרצח סטודנט ישראלי, או בשל הקרב המשפטי סביב הסגרתו של לוריה לבלגיה. השוני בגישה נגרם, משום שכאשר הסגיר מרדכי פוגל את עצמו למשטרה, התברר שהוא חולה-רוח, שהיה באישפוז וטיפול פסיכיאטרי. כאשר נתפס שמעון לוריה בשדה התעופה אורלי, הוא נראה כאדם נורמלי.

בתודעת הציבור היה מרדכי פוגל חולה. ראוי לרחמים. שמעון לוריה היה פושע, מפלצת. והפשע מסקרן, מהמם ומעניין יותר מאשר מחלה.

נשים, שוד או הברחה

ש בוע אחרי שהתברר כי אמנם היה זה שמעון לוריה שרצח את היהלומן מייטלס, המשיכה העתונות האירופית והישראלית לרוש בפרשה, מתוך נסיון למצוא את המניע לרצח. מתוך ים של שמועות, חצאי אמיתות ועובדות, צפו ועלו כמה גירסות. ● "עסקי נשים", היתה הגירסה הראשונה. אחרי שהשמועה — כאילו קיימה ערה לוריה, אשתו של שמעון, יחסים עם הקרבן, שהביאו את בעלה לרצחו, — נפלה מעצמה, דאג מישהו למצוא את הצלע השלישית במשולש. היתה זו צעירה ממוצא ישראלי בשם רחל הולנדר (26), המתגוררת כיום באנטוורפן, באותו בית בו התגוררה משפחת לוריה ובו בוצע הרצח. אחרי שרחל, צעירה ממוצעת, לאיפה, בעלת שיניים בולטות וחוסם גדול, נחקרה פעם אחת על-ידי המשטרה, נפוצו שמועות כי החוקרים חושדים שיחסיה האינטימיים עם לוריה מצד אחד ועם מייטלס מצד שני, הם שהביאו לרצח.

אלא שלא נמצאה כל עדות או חיזוק לגירסה זו. אין שום הוכחה שרחל הולנדר אמנם היו קשרים אינטימיים עם השניים, וקשה להניח שאדם כשמעון לוריה, אפילו היו לו קשרים עמה, יבצע רצח על רקע כזה דווקא כשהוא אב לתינוקת בת חמישה חודשים ומכתביו הביתה רחיים הערצה ואהבה לאשתו.

● "עסקי הברחת יהלומים", אמרה גירסה שניה. גם היא ניוונה יותר משמועות מאשר מעובדות. שום הוכחה לא נמצאה כי אמנם עסק שמעון קודם הרצח בעסקי הברחה וגם מצבו הכלכלי הגרוע אינו מעיד על כך.

● "רצח למטרת שוד", היתה הגירסה השלישית, שנראתה כסבירה ביותר. מצבו הכלכלי הדחוק של לוריה מחר, והעובדה שבשעת מעצרו נמצאו בכיסו 922 קאראט של יהלומים שהיו שייכים לרצח, חיזקו סברה זו. אלא שגם בהסבר זה היו נקודות חלשות: קשה להניח שאדם המתכנן רצח לשם שוד יבחרו כקרבן דחוק בידיו הקרוב ודחוק בשעת ביקור בביתו, כאשר ברור שהעקבות יובילו ישר אליו, ועוד ישאיר בדירתו שרידים של כתמי דם.

מול שלוש גירסות מפותקות אלה קיימת אפשרות רביעית: ששמעון לוריה היה חולה-נפש, שביצע את הרצח בלחץ דחף פנימי שלא יכול היה להתגבר עליו. אפשרות זו אמנם הוכרה בעתונות, אך בחשדנות, כאל נסיון של פושע שנתפס להמלט מעונש. הדברים הגיעו לידי כך, שכמה עתונים אף פרסמו ידיעות כאילו עבר שמעון בדיקה פסיכיאטרית בכלא הצרפתי ונמצא בריא בנפשו. כעבור יומיים התברר שאין כל יסוד לידעיה זו, ושום בדיקה פסיכיאטרית לא נערכה בצרפת.

כאשר יועמד שמעון לוריה לדין בפני בית-משפט בלגי ויטען כי היה בלתי-שפוי בדעתו בשעת ביצוע הרצח, יהיה זה מתפקידו של בית-המשפט לקבוע מה האמת בטענה זו וכיצד היא עומדת במבחן החוק הבלגי. אולם על סמך הנתונים שהצטברו עד כה אודות אישיותו של לוריה, עברו ואפיו, ניתן כבר היום לקבוע כי הסברה שרצח היהלומן מייטלס בוצע על-ידי אדם חולה-נפש, בלתי אחראי למעשיו, היא המתקבלת על הדעת ביותר.

כי סיפור חייו של שמעון לוריה הוא דוגמה, כמעט קלאסית, להתפתחותו של חולה במחלת הפאראנויה.

מה היא פאראנויה?

ר איזנות מיוחדים עם מספר פסיכיאטרים ידועים במדינה, ביניהם אחד שבתקופה מסוימת היה לוריה בהשגחתו העקיפה, גיבשו תמונה ברורה לגבי שמעון לוריה, רקעו ומניעיו.

הסביר פסיכיאטר ידוע: "הפאראנויה היא מחלת-רוח כרונית, המתפתחת במשך תקופה ארוכה. הסימן האופייני למחלה, הוא קיום קבוצה של תענועושי-שווא המתרכזים סביב הנחה מרכזית אחת מוטעית. אופייני למחלה זו, שהזכרון והסגולות השכליות נשמרות בה במצב נורמלי. החולה הפאראנואי מפתח בקרבו רגשי חשדנות, רדיפה ואיבה לגבי אלה שעמם יש לו מגע, אך אין זה מונע שיקיים במשך זמן רב יחסים ידידותיים כלפי חוץ עם רודפיו המדומים.

הערכה מוגזמת של כשרונותיו מחד ואי-הצלחה להגשים את שאיפותיו או להסתדר בחיים מאידך, עשויים לשמש הסיוד הראשוני ליצירת הרגשה של קיפוח ורדיפה על-ידי אחרים. בהמשך התפתחות המחלה נוצרת בקרבו ההרגשה, שכל עולמו מלא אייבים ושונאים, ומכאן שהוא עשוי לפרש כל פעולה הנעשית על-ידי אחרים כפגיעה באינטרסים שלו. בשבילו נושאים חייו אופי של מאבק ממושך ותמחיד כלפי רודפיו. כשהתפתחות המחלה מגיעה לשלב קשה, או מתקדם, עשוי החולה הפאראנואי לבצע עבירה רצינית, כולל הריגת אדם, מחמת הרגשה שהוא נאלץ לפעול בהתאם לתענועיו. ייתכן כי יבצע את העבירה על פי תכנית ערוכה מראש, או כתוצאה מדחף פתאומי. אך

פאראנויה — מלה המורכבת משני שרשים ביונית, "על" ו-נורמלי". הגדרה זו ניתנה למחלה משום שסימניה החיצוניים הם נורמליים והחולה אינו מגלה כלפי חוץ שום סימפטומים המוכיחים את קיומו.